

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

24 август 2026 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 1 (Време за работа: 60 минути)

1. Коя от следните способности е ключова за успешния предприемач?

- А) да следва стриктно разпоредбите
- Б) да разчита само на другите
- В) да мисли творчески
- Г) да избягва рискове

2. Коя икономическа дейност се отнася към третичния сектор?

- А) добив на нефт
- Б) куриерски дейности
- В) производство на бои
- Г) производство на мляко

3. Как се нарича безработицата сред хората до 24-годишна възраст?

- А) сезонна безработица
- Б) младежка безработица
- В) структурна безработица
- Г) фрикционна безработица

4. Каква е основната роля на агенциите за подбор на персонал?

- А) да организират кариерни събития
- Б) да осигуряват директна заетост за служители
- В) да популяризират компании в социалните мрежи
- Г) да свързват работодатели с подходящи кандидати

5. Кой от принципите на пазарната икономика стимулира иновациите и ефективността?
- А) пазарни цени
 - Б) държавна намеса
 - В) частна собственост
 - Г) свободна конкуренция
6. Каква е ролята на частната собственост в пазарната икономика?
- А) дава самостоятелност на стопанските субекти
 - Б) създава условия за равен достъп до ресурси
 - В) ограничава риска за стопанските субекти
 - Г) дава стабилност на пазарните цени
7. Кой е вторичен производствен ресурс?
- А) предприемачески талант
 - Б) капитал
 - В) труд
 - Г) земя
8. Продукт се продава за 60 евро, а себестойността му е 48 евро. Колко процента е печалбата спрямо себестойността?
- А) 33%
 - Б) 30%
 - В) 25%
 - Г) 12%
9. Кафене може да предложи на своите клиенти 120 чаши кафе или 60 чаши капучино на ден. От колко чаши кафе дневно трябва да се откаже кафенето, за да продаде 20 чаши капучино ?
- А) 20
 - Б) 40
 - В) 60
 - Г) 90

10. Какво показва пазарното търсене на дадена стока?

- А) количеството стока, което купувачите желаят и могат да закупят при всяка цена
- Б) количеството стока, което потребителите желаят да купят независимо от цената
- В) количеството стока, което е налично на пазара за продажба при различни цени
- Г) количеството стока, което производителите планират да продадат на определена цена

11. Доставчиците увеличават цените на суровините, а предприятието няма алтернативи и продължава да търгува. Какво показва примерът?

- А) силна пазарна позиция на купувачите
- Б) заплаха от продукти заместители
- В) заплаха от навлизане на нови конкуренти
- Г) силна пазарна позиция на доставчиците

12. Кой от изброените финансови инструменти гарантира фиксирана лихва за притежателя?

- А) акции
- Б) фондове
- В) облигации
- Г) дивиденди

13. Каква е основната функция на Закона за защита на конкуренцията?

- А) предотвратяване на злоупотреба с пазарна власт
- Б) увеличаване на печалбите на фирмите
- В) увеличаване на държавните приходи
- Г) насърчаване на монополите

14. Към кой вид иновация се отнася внедряването на софтуер за дистанционна работа и управление?

- А) процесна
- Б) продуктова
- В) маркетингова
- Г) организационна

- 15. Компания решава да подобри условията на труд и да повиши заплатите, за да намали текучеството. Коя заинтересована страна е на фокус?**
- А) клиентите
 - Б) служителите
 - В) държавата
 - Г) доставчиците
- 16. Какъв вид сегментиране използва онлайн магазин, който предлага отстъпки на редовни клиенти, пазаруващи в големи количества?**
- А) географско
 - Б) демографско
 - В) психографско
 - Г) поведенческо
- 17. Компания иска да навлезе на нов пазар и трябва да разбере какви са потребителските навици на потенциалните клиенти, както и да се запознае с конкуренцията. Кой ресурси са ключови за вземане на правилно решение?**
- А) човешки ресурси
 - Б) финансови ресурси
 - В) материални ресурси
 - Г) информационни ресурси
- 18. Кой от изброените примери представлява привлечено финансиране?**
- А) апортни вноски на съдружници
 - Б) банков кредит
 - В) резерви на предприятието
 - Г) реинвестирана печалба
- 19. За какво основно служи анализът на външната среда в бизнес плана?**
- А) изчисляване на заплатите
 - Б) изготвяне на финансов план
 - В) оценка на конкуренцията и пазара
 - Г) определяне на оперативните цели

20. Кои вътрешни потребители използват бизнес плана, за да организират ресурсите на фирмата?

- А) кредиторите
- Б) потенциалните инвеститори
- В) мениджърите на отдели
- Г) външните консултанти

21. В кой етап предприемачът осъществява рекламни кампании и продава продуктите си?

- А) разработване на проекта
- Б) подготовка на проекта
- В) управление на проекта
- Г) изпълнение на проекта

22. Коя от изброените форми на интелектуална собственост защитава логото на компанията?

- А) търговска марка
- Б) авторско право
- В) търговска тайна
- Г) патент

23. Коя дейност принадлежи към функцията планиране?

- А) одит
- Б) отчетност
- В) делегиране
- Г) бюджетиране

24. Кой от посочените планове има влияние върху цялостната дейност на организацията?

- А) стратегическият план за развитие
- Б) оперативният план за седмичните задачи
- В) тактическият план за контролната дейност
- Г) тримесечният план за производствената дейност

25. Коя управленска функция е свързана с мотивирането на служителите?

- А) планиране
- Б) ръководене
- В) организиране
- Г) контролиране

26. Коя управленска функция е свързана с коригиране на отклоненията от заложените резултати?

- А) планиране
- Б) организиране
- В) контролиране
- Г) ръководене

27. Какво е основното предимство на груповото вземане на решение?

- А) бързо вземане на решения
- Б) разнообразни гледни точки и идеи
- В) минимизиране на конфликтите в екипа
- Г) избягване на отговорността

28. Какво отличава решенията на висшето управленско ниво от тези на оперативното ниво?

- А) широкият обхват и дългосрочност
- Б) високата степен на детайлност
- В) конкретните срокове за изпълнение
- Г) прецизното планиране на ресурсите

29. Каква е основната цел на развитието на човешките ресурси?

- А) Намаляване на разходите за труд
- Б) Увеличаване на броя на служителите
- В) Осигуряване на подходящо работно място
- Г) Подобряване на компетенциите и ефективността на служителите

30. Коя техника за подбор дава систематизирано сравнение по компетентности между кандидати?

- А) свободно интервю
- Б) неформален разговор
- В) структурирано интервю
- Г) препоръка от предишен работодател

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

24 август 2026 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 2 (Време за работа: 180 минути)

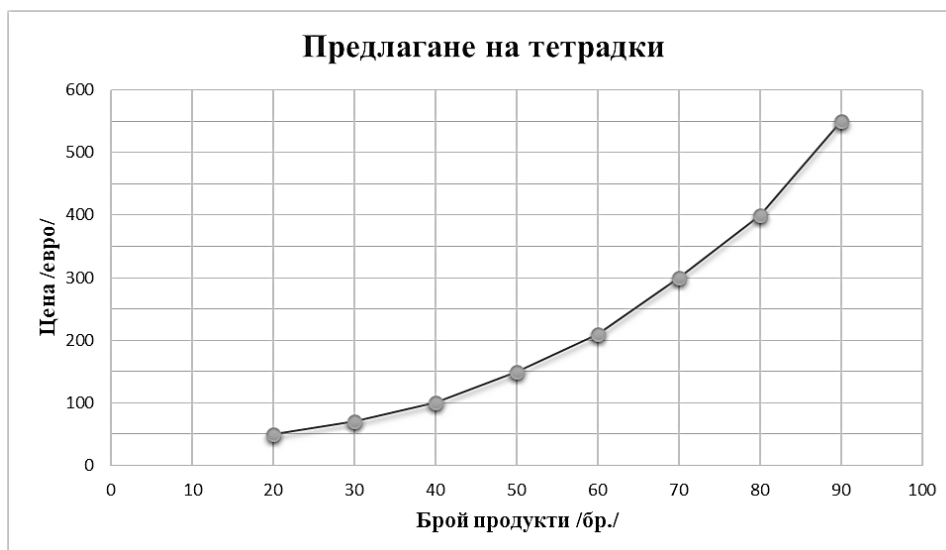
Решенията на задачите от 31 до 45 включително запишете на предвиденото за това място в листа за отговори. За всяка от задачите, която има подусловие, първо запишете буквата на подусловието и след нея – Вашия отговор.

31. В листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б и В запишете правилната дума за допълване в текста.

Дирекция „Бюро по А)“ е местната структура на Агенцията по Б)
Това е държавната институция, която свързва хората, търсещи работа, с В)....., които търсят персонал.

32. Анализирайте движението по кривата на предлагането и отговорете на въпросите.

- А) Как се променя предлаганото количество тетрадки при увеличение на цената?
Б) Какъв брой тетрадки отговаря на цена от 300 евро?
В) На каква цена се предлагат 90 броя тетрадки по кривата на предлагането?
Г) С колко % се променя цената при увеличаване на предлаганото количество от 40 бр. на 70 бр.?

33. Данните за пазарното търсене и предлагане на дадена стока през 2025 г. са представени в таблицата:

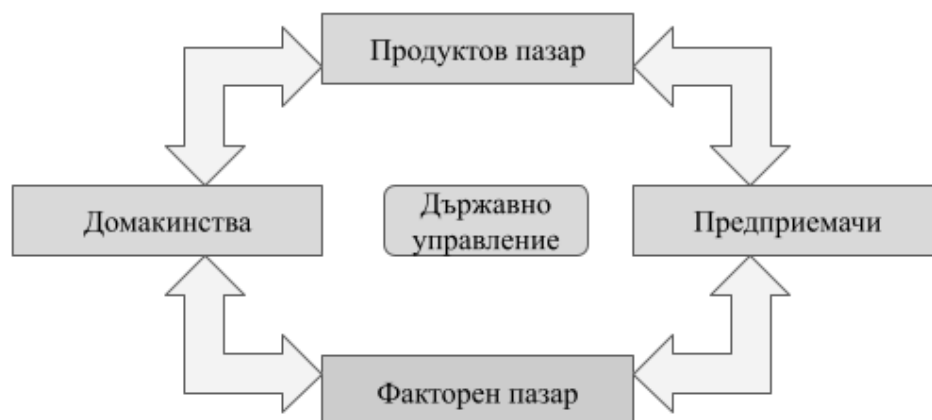
Цена (<i>евро/тон</i>)	40	60	80	100	120
Търсено количество на пазара (<i>тон</i>)	100	80	60	40	20
Предлагано количество на пазара (<i>тон</i>)	20	40	60	80	100

От началото на 2026 г. се наблюдава поскъпване на основна суровина за дадената стока, което оказва влияние върху производствените разходи. Като знаете, че процентното изменение на равновесната цена е равно на процентното изменение на равновесното количество на пазара, отговорете на въпросите:

- А) При каква цена и количество през 2025 г. пазарът се намира в равновесие?
- Б) Как ще се промени пазарното предлагане в резултат на поскъпването на суровината?
- В) Каква ще бъде новата равновесна цена, ако в резултат на настъпилата промяна тя се измени с 25%? Запишете изчисленията си в листа за отговори.
- Г) Какво ще бъде новото равновесно количество на пазара при това изменение? Запишете изчисленията си в листа за отговори.

34. Анализирайте кръгообразния поток и отговорете на въпросите.

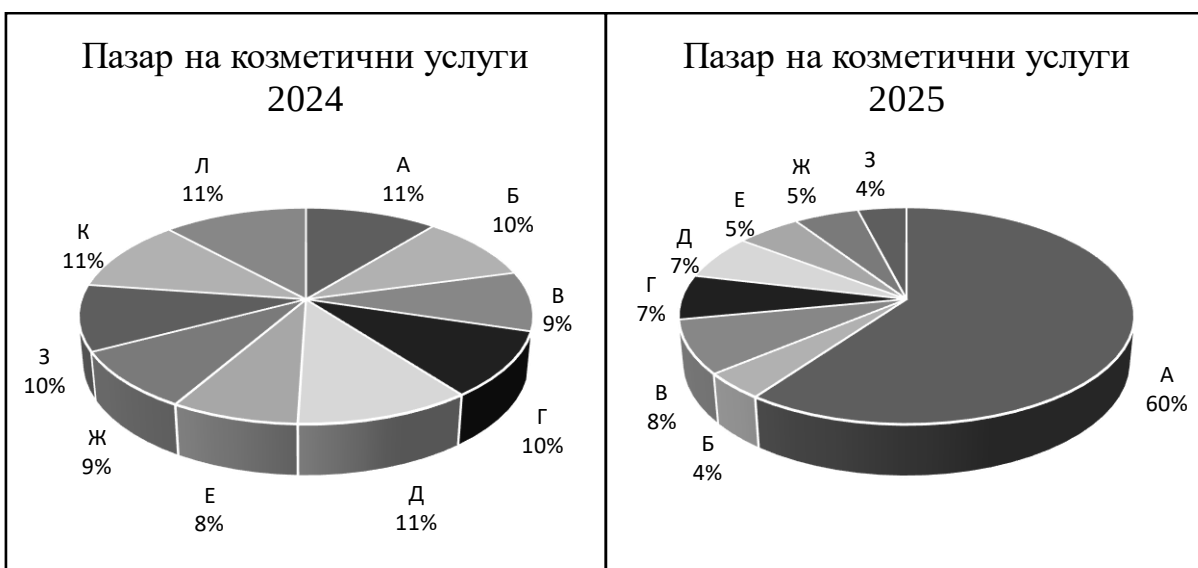
- А) На кой пазар предприемачите наемат работници, за да използват техния труд?
- Б) На кой пазар се продават готовите стоки от производството?
- В) От кой пазар домакинствата получават рента, отдавайки земята си под наем?
- Г) На кой пазар домакинствата извършват разходи за услуги?

35. На диаграмите са представени пазарните дялове на компаниите, които участват на пазара на козметични услуги в рамките на две години.

Разгледайте диаграмите и отговорете на въпросите:

- А) Кой вид пазарна структура се наблюдава през 2024 година?
 Б) Кой вид пазарна структура се наблюдава през 2025 година?
 В) Коя пазарна структура е най-близка до съвършения модел?
 Г) При коя пазарна структура държавната намеса е задължителна?
 Д) При коя пазарна структура бариерите за навлизане на пазара са ниски и пазарът е свободен?

36. Като използвате кратките описания от таблицата, напишете наименованията на съответните иновации:

Иновация	Описание
А)	Нова стока или значително подобрена услуга.
Б)	Нов начин на производство или доставка.
В)	Нов дизайн, опаковка или начин на представяне на продукта.

В листа за отговори запишете буквите от клетките на таблицата и срещу всяка от тях – съответната иновация.

37. Прочетете текста и отговорете на въпросите към него.

Производител на кафе и кафе машини разработва маркетингова стратегия за нова продуктова линия от висок клас. На първия етап той установява, че потенциалните клиенти са на възраст между 25 и 50 години, с високи доходи и собствено жилище. За да формулира ефективни комуникационни послания, той проучва допълнително дали потребителите:

- 1) консумират кафе ежедневно или предимно през уикенда
- 2) ценят удобството и модерните технологии в домакинството
- 3) предпочитат марки, които символизират престиж и висок социален статус

Въпроси: А) Какъв вид сегментиране на пазара е приложен на първия етап?

Б) Какъв вид сегментиране е използван за установяване на 1)?

В) Какъв вид сегментиране е използван за установяване на 2)?

Г) Какъв вид сегментиране е използван за установяване на 3)?

38. Прочетете текста и отговорете на въпросите към него.

За разработване на маркетинговата си стратегия организация извършва проучвания, като събира данни от различни източници: вътрешни счетоводни отчети, финансови отчети в Търговския регистър, ценови листи от уебсайтове на други търговци, преки наблюдения в техните обекти, анкети и фокус групи с клиенти. Целта е да се изготвят следните анализи на нейните ресурси и на пазарната среда:

1. Анализ на конкуренцията
2. Анализ на потребителското поведение
3. Анализ на продажбите

Въпроси:

А) Кой анализ е извършен САМО на базата на вторични данни? Посочете използвания източник.

Б) Кой анализ е извършен САМО на базата на първични данни? Посочете използваните източници.

В) Кой анализ е извършен на базата на първични и вторични данни? Посочете използваните източници за всеки вид данни.

Г) Кой от използваните методи ще даде най-точна информация за потребителското поведение?

В листа за отговори запишете срещу буквата на въпроса цифрата на съответния анализ и посочете източника на данните.

39. За какви цели посочените в таблицата потребители на бизнес плана използват информацията в него? В листа за отговори запишете буквата на групата потребители и срещу нея – съответната цифра/цифри от списъка с целите.

Потребители на бизнес плана	Използват информацията в бизнес плана за:
А) Собственици	
Б) Мениджъри	
В) Служители	
Г) Инвеститори	

Цели:

1. Анализ на възвръщаемостта
2. Вземане на стратегически решения за бизнеса
3. Запознаване със стратегическите цели на организацията
4. Определяне на дългосрочните цели на организацията
5. Планиране на ресурсите
6. Проследяване на напредъка

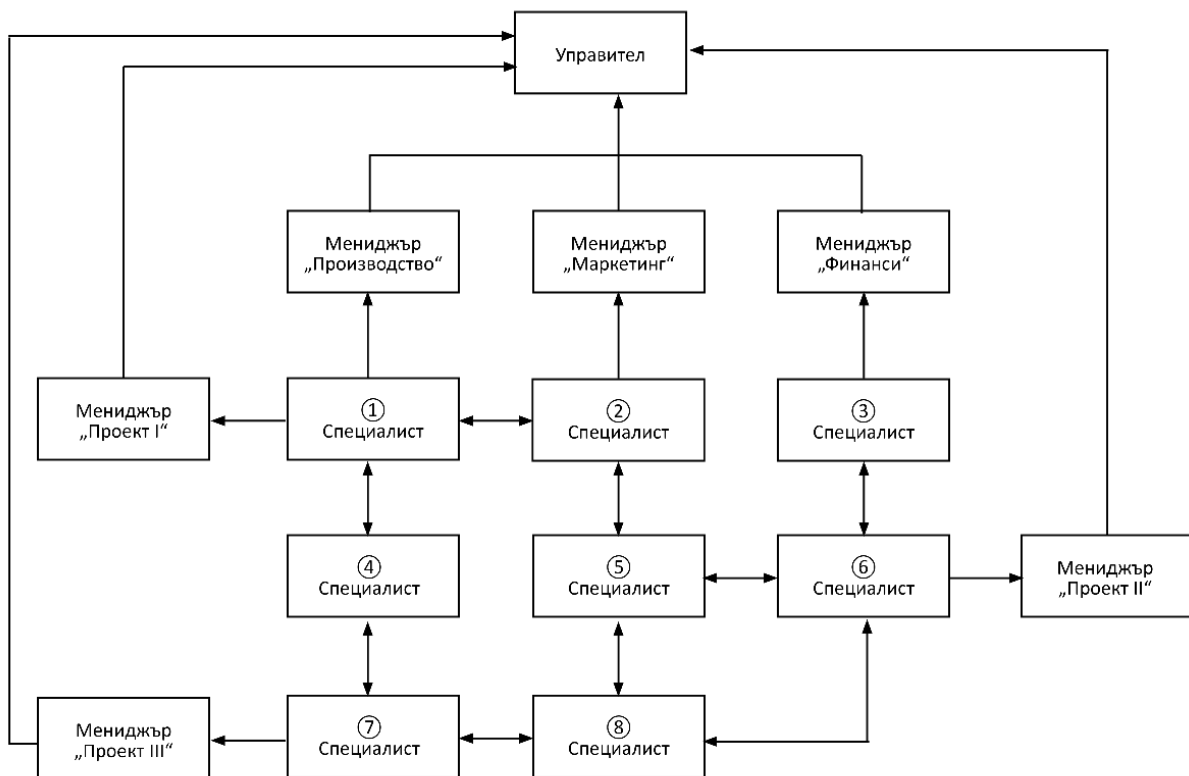
40. Бизнес планът се разработва в няколко ключови етапа, но сред изброените по-долу 15 етапа има 5, които не са част от процеса. Прочетете внимателно списъка и определете кои 5 етапа са излишни. В листа за отговори запишете само цифрите, с които са означени тези етапи.

1. Дефиниране на визия
2. Определяне на организационните ценности
3. Формулиране на мисия
4. Анализ на средата
5. Анализ на дистрибуционни канали
6. Определяне на дългосрочни цели
7. Структуриране на бизнес организацията
8. Определяне на производствен бюджет
9. Избор на стратегия
10. Формулиране на краткосрочни цели
11. Разработване на прогнози
12. Оформяне на бизнес плана
13. Преминаване през одит
14. Представяне на бизнес плана
15. Получаване на обратна връзка

41. Допълнете текста, като в листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б и В запишете липсващите понятия.

На последния етап от разработването на бизнес план се оформя А) с обобщение на най-важните акценти от съдържанието. Това не е просто съкратена версия на плана, а стратегически инструмент за привличане на потенциални Б) да вложат средства или за убеждаване на В), пред които се кандидатства за кредит, като още в началото акцентираща защо този бизнес ще успее.

42. Разгледайте схемата на матрична организационна структура на едно предприятие и отговорете на въпросите. В листа за отговори запишете САМО буквата на въпроса и цифрата на позицията, която заема съответния специалист.

- А) Кои специалисти работят по проект I?
- Б) Кои специалисти работят по проект II?
- В) Кои специалисти работят по проект III?
- Г) Кои специалисти не работят по никой проект?
- Д) Кой специалист работи по два проекта?

43. За кои функции на управление на човешките ресурси се отнасят следните дейности:

- А) сравняване на автобиографиите на кандидатите
- Б) поддържане на позитивна работна среда
- В) определяне на приоритетни позиции и ключови роли в компанията
- Г) включване на служителите в курсове, семинари и вътрешни обучения

44. В листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б и В запишете правилната дума за допълване на текста.

Мотивирането на човешките А) е процес, чрез който компанията стимулира служителите да постигат високи резултати и професионално развитие. Съществуват два основни вида мотивация – Б) мотивация, свързана с личното удовлетворение от самата работа, и В) мотивация, свързана с материални стимули и награди, осигурени от компанията. Ефективната комбинация от двата вида намалява текучеството в компанията.

45. Предприемач планира да инвестира в нови съоръжения, необходими за изграждането на детски развлекателен център. След проведено пазарно проучване, той установява нарастващ интерес към подобни услуги и увеличена посещаемост на детските центрове, което ги прави предпочитано място за игра и забавление на децата. В процеса на подготовка предприемачът сравнява офертите на двама производители, като анализира разликите в предлаганите комбинирани детски съоръжения, **консултациите, предпазната настилка, доставката и монтажните дейности, за да изчисли очакваните разходи.**

Производители на съоръжения	Консултация (евро)	Доставка (евро)	Настилка (евро)	Монтаж (евро)
№1	480	450	2 570	1 500
№2	450	410	2 350	1 600

Производител №1 предлага комбинирано детско съоръжение на цена от 5 620 евро, а производител №2 – на цена от 5 550 евро.

Доброто местоположение на детския развлекателен център и направеното проучване на предприемача дават основание той да планира 1 100 посещения при цена на билета от 20 евро за всяко посещение.

Анализирайте информацията от текста и таблицата и формулирайте отговор към всяко подусловие в листа за отговори:

А) Дефинирайте:

1. проблемната област;
2. проблем на пазара;
3. причината за този проблем.

Б) Посочете какви критерии трябва да приложи фирмата, за да оцени (изчисли) финансовите резултати при закупуването на съоръжения от двата алтернативни производителя?

В) Направете нужните изчисления за ВСЕКИ един от представените алтернативни варианти, като приложите ВСЕКИ от посочените от Вас в подусловие Б критерии. В листа за отговори запишете пълните решения (изчисления), с които сте достигнали до финалния резултат.

Г) На база направените изчисления, предложете решение за избор на предприемача.

Д) Предложете аргументация за избора, който трябва да направи предприемача.